

CHATGPT VA SUN'IY INTELLEKT VOSITALARINING CHET TILI O'RGATISHDA QO'LLANILISHI: IMKONIYATLAR, SAMARADORLIK VA AMALIY TAJRIBA

Saidahmadova Marjona Sherzod qizi

O'zbekiston Davlat jahon tillari universiteti,

Tarjimonlik fakulteti, TING 2501-talabasi.

E-mail: saidahmadovamarjona5@gmail.com,

tel: +998970291704

Annotatsiya: *Ushbu maqolada ChatGPT va boshqa sun'iy intellekt (SI) vositalarining chet tili o'rgatish jarayonidagi o'rni, ularning didaktik imkoniyatlari, o'quvchi motivatsiyasiga ta'siri hamda amaliy qo'llash tajribalari yoritilgan. Tadqiqot davomida zamonaviy SI asosidagi ta'lim platformalarining afzalliklari, cheklovlari va pedagogik samaradorligi tahlil qilindi. Natijalar SI vositalari til ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim qo'shimcha resurs ekanini ko'rsatdi.*

Kalit so'zlar: *sun'iy intellekt, ChatGPT, chet tili ta'limi, innovatsion texnologiyalar, raqamli pedagogika.*

Using chatgpt and artificial intelligence tools in foreign language teaching: opportunities, effectiveness, and practical applications.

Abstract: *This article examines the role of ChatGPT and other artificial intelligence (AI) tools in foreign language teaching, focusing on their didactic potential, impact on learner motivation, and practical applications. The study analyzes the advantages, limitations, and pedagogical effectiveness of modern AI-based educational platforms. Findings indicate that AI tools serve as valuable supplementary resources for developing language skills.*

Keywords: *artificial intelligence, ChatGPT, foreign language teaching, innovative technologies, digital pedagogy.*

Использование ChatGPT и инструментов искусственного интеллекта в обучении иностранным языкам: возможности, эффективность и практический

Аннотация: В статье рассматривается роль ChatGPT и других инструментов искусственного интеллекта (ИИ) в процессе преподавания иностранных языков, их дидактический потенциал, влияние на мотивацию учащихся и практические аспекты применения. Анализируются преимущества, ограничения и педагогическая эффективность современных ИИ-платформ. Результаты показывают, что ИИ является важным дополнительным ресурсом в развитии языковых навыков.

Ключевые слова: искусственный интеллект, ChatGPT, обучение иностранным языкам, инновационные технологии, цифровая педагогика.

So'nggi yillarda sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarining jadal rivojlanishi ta'lim tizimiga tub o'zgarishlar kiritmoqda. Xususan, chet tili o'rgatish jarayonida SI vositalaridan foydalanish o'quvchilarning mustaqil ta'limini yo'lga qo'yish, nutq ko'nikmalarini rivojlantirish, shaxsiylashtirilgan o'quv muhiti yaratish imkonini bermoqda. SI yordamida til o'rgatish an'anaviy usullardan farqli ravishda individual yondashuvni kuchaytiradi, o'quvchiga darhol teskari aloqa taqdim etadi va o'quv jarayonini interaktivlashtiradi.

Sun'iy intellektning eng katta afzalliklaridan biri – shaxsga moslashuvchanlikdir. Har bir o'quvchi o'z o'quv uslubiga, qiziqishlariga va hozirgi bilim darajasiga ko'ra individual yondashuvga muhtoj. ChatGPT bu ehtiyojni tabiiy ravishda qondira oladi: kimdir grammatikani chuqur o'rganmoqchi bo'lsa, kimdir muloqot ko'nikmasini rivojlantirmoqchi; yana bir kishi esa yozuv ko'nikmasini mustahkamlashni istaydi. Sun'iy intellekt esa ular uchun bir vaqtning o'zida ham murabbiy, ham suhbatdosh, ham muharrir, ham doimiy motivator bo'lib xizmat qiladi.

Til o'rganish jarayonida eng muhim bosqichlardan biri — muntazam mashqdir. Biroq ko'pchilik uchun aynan shu jarayon eng qiyin va zerikarli bo'lib tuyuladi. Sun'iy

intellekt esa mashqlarni jonlantiradi, ularni qiziqarli shaklda taqdim etadi. O'quvchi bilan tabiiy suhbat olib borishi, matnlarni tahlil qilishi, xatolarni nozik tarzda ko'rsatib, to'g'ri yo'lga yo'naltirishi o'rganuvchining jarayonga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi. Birinchi marta ingliz tilida gapirishdan tortinadiganlar uchun esa AI – xavfsiz, tanqid qilmaydigan va sabrli suhbatdosh.

Sun'iy intellekt vositalari ayniqsa yozma ko'nikmalarni rivojlantirishda katta yordam beradi. Talabalar essey yozayotganda ko'pincha fikrni qanday boshlash, uni qanday tizimlash yoki qanday xulosa chiqarishda qiynaladilar. ChatGPT esa ularga fikrlarni tartibga solishda, takliflar berishda, xatolarni tuzatishda va eng muhimi, o'z uslubini topishda yordam beradi. Usta yozuvchi kabi yo'l ko'rsatadi, biroq bajarilayotgan ishni o'quvchining o'rniga qilib bermaydi.

Sun'iy intellektning samaradorligi shundaki, u o'quvchining ritmiga moslashadi. Kimdir kuniga bir soat shug'ullansa, boshqalar uchun hatto besh daqiqalik tezkor mashqlar ham yetarli bo'lishi mumkin. AI bu jarayonni o'z-o'zidan moslab, har qanday bo'sh vaqtni foydali o'quv daqiqasiga aylantiradi. Doimiy muloqot esa asta-sekin so'z boyligini kengaytiradi, talaffuzga bo'lgan ishonchni mustahkamlaydi va fikrlash tezligini oshiradi.

Amaliy tajribalar shuni ko'rsatadiki, sun'iy intellekt darsni to'liq almashtirmaydi, ammo uni boyitadi, samaradorligini ikki barobar oshiradi. O'qituvchi uchun AI – qulay yordamchi, o'quvchi uchun esa cheksiz resurs manbai. O'quv jarayoni shu tariqa yanada jonli, interaktiv va natijaga yo'naltirilgan ko'rinishga ega bo'ladi.

Xulosa o'rnida aytish mumkinki, ChatGPT va sun'iy intellekt vositalari chet tilini o'rganish jarayonini yangi bosqichga olib chiqmoqda. Ular o'quvchini mustaqil o'qishga undaydi, xatolardan qo'rqmasdan tajriba qilish imkonini beradi va o'qituvchi bilan o'quvchi o'rtasidagi masofani yanada yaqinlashtiradi. Kelajakda sun'iy intellektsiz til o'rganish jarayoni tasavvur qilish qiyin bo'lib qoladi, chunki u nafaqat o'rganishni osonlashtiradi, balki uni qiziqarli, kreativ va mazmunli qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Bai, B., & Wang, J. (2023). *Exploring the role of AI-powered chatbots in developing EFL learners' writing skills*. *Language Learning & Technology*, 27(2), 45–62.
2. Bakirova, H. B. (2022). Terminology is a Tool in Development of Lexical Competence. *Eurasian Scientific Herald*, 4, 69-73.
3. Bakirova, H. B. (2022). The content of teaching foreign languages. *Eurasian Journal of Learning and Academic Teaching*, 2, 91-94.
4. Benetyte, P. (2022). *Artificial intelligence tools in foreign language classrooms: Opportunities and challenges*. *Journal of Language and Education*, 8(4), 112–124.
5. Dwivedi, Y. K., Hughes, L., & Carlson, J. (2023). *The impact of generative AI on education: A review of ChatGPT applications in language learning*. *International Journal of Information Management*, 71, 102642.
6. Godwin-Jones, R. (2023). *ChatGPT and other large language models: Implications for language learning*. *Language Learning & Technology*, 27(1), 1–15.
7. Jiang, M., & Yu, S. (2023). *Learners' perceptions of AI tools in English language learning: A classroom-based study*. *Computer-Assisted Language Learning*, 36(5), 1234–1252.
8. Kukulska-Hulme, A. (2020). *Mobile and AI-assisted language learning: New paradigms and emerging practices*. Cambridge University Press.
9. Ouyang, L., Wu, J., & Zhang, Y. (2023). *Using ChatGPT to enhance speaking fluency in EFL learners: A pilot study*. *TESOL Quarterly*, 57(3), 985–1003.